

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын бақылау мен қадағалау комитеті

Сақтандыру нарығының субъектілерін қадағалау департаменті

*Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының
2014 жылғы 1 мамырдағы ағымдағы жағдайы*

Көлемі: 11 бет
Кесте саны: 10
График саны: 7
Кезеңділігі: ай сайынғы жаңарту

2014 жыл

МАЗМҰНЫ

I. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

1-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығының құрылымы

II. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ АКТИВТЕРІ

2-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық активтерінің құрылымы

III. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ ЖӘНЕ КАПИТАЛЫ

3-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

1-график. Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы

IV. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ

4-кесте. Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

2-график. Сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

5-кесте. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

3-график. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

4-график. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімдерінің құрылымы

5-график. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша келіп түскен сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

V. ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ

6-кесте. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

6-график. Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

VI. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ

7-кесте. Сақтандыру төлемдерінің құрылымы

7-график. Сақтандыру төлемдерінің динамикасы

VII. САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ РӨЛІ

8-кесте. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының кірістері мен шығыстары

9-кесте. Сақтандыру секторының макроэкономикалық көрсеткіштері

10-кесте. Сақтандыру секторының шоғырлануы

I. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ НАРЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ**1-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру нарығының құрылымы**

Сақтандыру секторының институционалдық құрылымы	01.05.2013	01.05.2014
Сақтандыру ұйымдарының саны	35	34
оның ішінде өмірді сақтандыру бойынша	7	7
Сақтандыру брокерлерінің саны	13	14
Актуарийлердің саны	82	72
«Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру қоры» АҚ-ның қатысушысы болып табылатын сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының саны	31	30

II. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ АКТИВТЕРІ

2014 жылғы 1 мамырда сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары активтерінің жиынтық көлемі 583 749,3 млн. теңге болды, бұл 2014 жылғы 1 қаңтардағы ұқсас көрсеткіштен 11,5%-ға көп және 2013 жылғы 1 мамырдағы ұқсас көрсеткіштен 19,0%-ға көп, оның ішінде:

2-кесте. ҚР сақтандыру секторының жиынтық активтерінің құрылымы

Активтер	01.05.2013		01.01.2014		01.05.2014		Жылдың басынан бастап өзгерістері, %-бен
	млн. теңге	жиынты-ғында %-бен	млн. теңге	жиынты-ғында %-бен	млн. теңге	жиынты-ғында %-бен	
Ақша	19 609,7	4,0	19 578,8	3,7	14 004,1	2,4	-28,5
Орналастырылған салымдар	117 467,2	23,9	128 279,4	24,5	140 224,2	24,0	9,3
Бағалы қағаздар	242 624,4	49,5	269 004,3	51,4	287 201,0	49,2	6,8
"Кері РЕПО" операциясы	6 401,3	1,3	10 902,3	2,1	12 807,7	2,2	17,5
Сақтанушылар мен делдалдардан алынатын сақтандыру сыйлықақылары	25 720,5	5,2	18 302,7	3,5	28 588,2	4,9	56,2
Негізгі қаражат	8 812,2	1,8	9 179,4	1,8	9 766,6	1,7	6,4
Қайта сақтандыру активтері	44 715,5	9,1	46 530,7	8,9	58 238,9	10,0	25,2
Өзге дебиторлық берешек	13 669,0	2,8	12 720,5	2,4	19 759,2	3,4	55,3
Басқа активтер	11 475,4	2,3	8 844,0	1,7	13 159,5	2,3	48,8
Жиынтығы	490 495,2	100,0	523 342,1	100,0	583 749,3	100,0	11,5

2014ж. басынан бастап активтердің өсуі негізінен бағалы қағаздардың 6,8%-ға, орналастырылған салымдардың 9,3%-ға және қайта сақтандыру активтерінің 25,2%-ға ұлғаюы есебінен байқалады.

III. ҚР САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫНЫҢ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

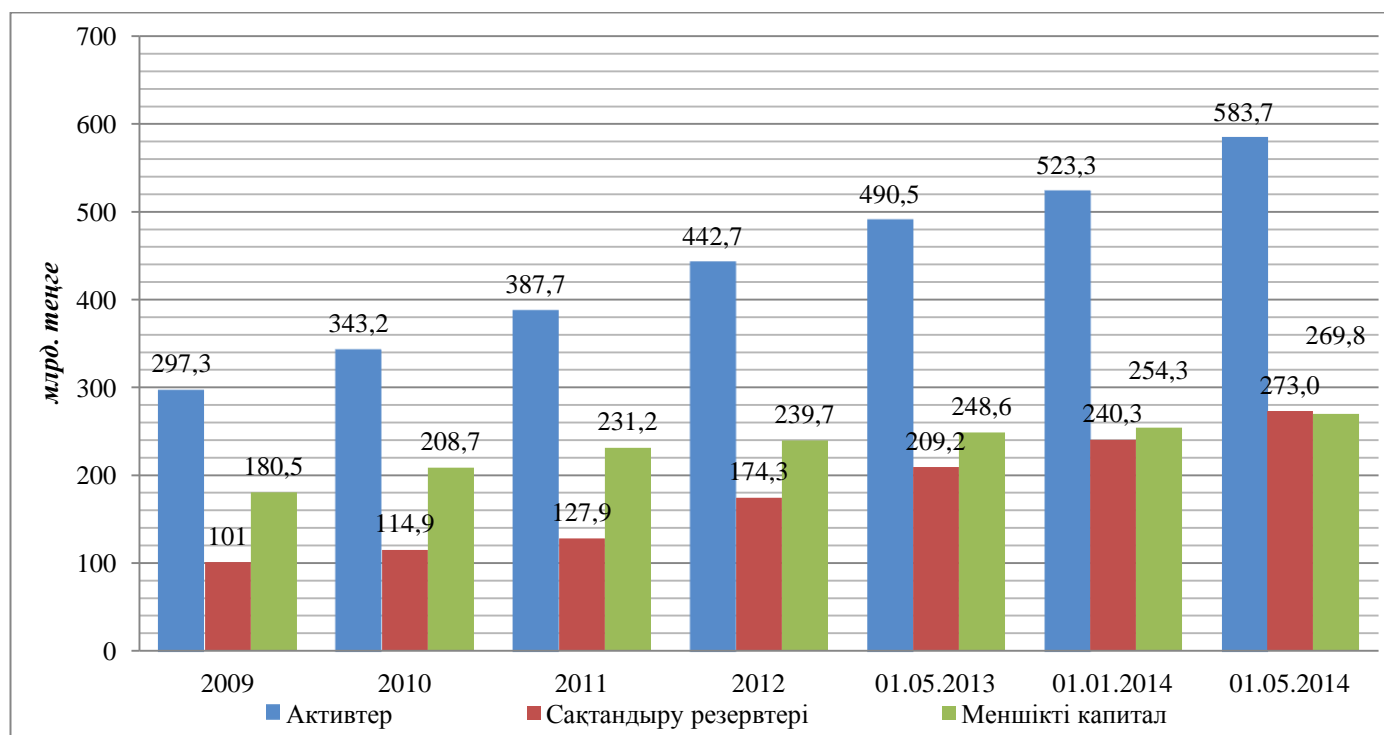
3-кесте. Қазақстан Республикасының сақтандыру секторы жиынтық міндеттемелерінің құрылымы

Міндеттемелер	01.05.2013		01.01.2014		01.05.2014		Жылдың басынан бастап өзгерістері, %-бен
	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	
Резервтер	209 220,7	85,8	240 329,9	89,3	273 004,2	86,9	13,6
Алынған қарыздар	4 593,0	2,2	676,1	0,3	689,9	0,2	2,0
Қайта сақтандырушылармен есеп айырысу	15 293,3	6,0	13 402,6	5,0	21 444,3	6,8	60,0
Сақтандыру (қайта сақтандыру) қызметі бойынша делдалдармен есеп айырысу	1 701,5	0,8	1 402,0	0,5	1 933,4	0,6	37,9
Сақтандыру (қайта сақтандыру) шарттары бойынша төленетін шоттар	2 966,9	0,4	1 072,2	0,4	3 446,9	1,1	221,5
Басқа кредиторлық берешек	2 977,4	1,7	3 517,2	1,3	2 721,7	0,9	-22,6
Басқа міндеттемелер	5 140,0	3,0	8 622,5	3,2	10 745,2	3,4	24,6
Жиынтығы	241 892,8	100,0	269 022,6	100,0	313 985,6	100,0	16,7

2014 жылғы 1 мамырдағы жағдай бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары міндеттемелерінің сомасы 313 985,6 млн. теңге болды, бұл 2014 жылғы 1 қаңтардағы ұқсас көрсеткіштен 16,7%-ға көп және 2013 жылғы 1 мамырдағы көрсеткіштен 29,8%-ға көп.

Есепті күні сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қолданыстағы сақтандыру және қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету үшін құрған сақтандыру резервтерінің көлемі 273 004,2 млн. теңге болды, бұл 2014 жылғы 1 қаңтарда құрылған резервтер көлемінен 13,6%-ға көп және 2013 жылғы 1 мамырда құрылған резервтер көлемінен 30,5%-ға көп.

1-график. Активтердің, меншікті капиталдың және сақтандыру резервтерінің динамикасы

IV. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫЛАРЫ

Тікелей сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 2014 жылғы 1 мамырдағы жағдай бойынша 84 850,9 млн. теңге болды, бұл 2013 жылғы 1 мамырдағы ұқсас көрсеткіштен - 10,2%-ға аз.

Сақтандыру сыйлықақыларының негізгі үлесін ерікті мүліктік сақтандыру алады (42 421,6 млн. теңге немесе сақтандыру сыйлықақыларының жалпы көлемінің 50,0%-ы).

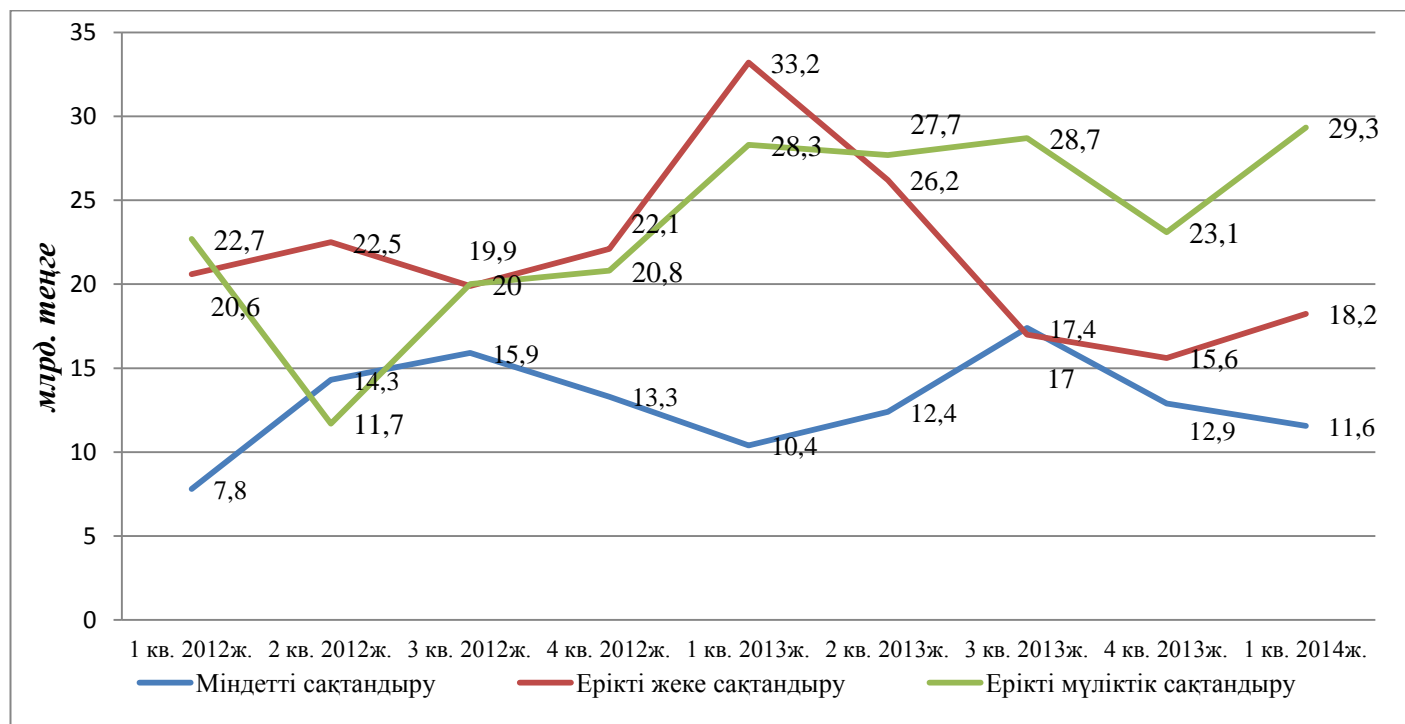
Ерікті жеке сақтандыру бойынша 25 939,0 млн. теңге немесе сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 30,6%-ы, міндетті сақтандыру бойынша – 16 490,3 млн. теңге немесе 19,4% жиналды.

4-кесте. Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

(сомасы қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сақтандыру сыйлықақылары шегеріліп көрсетілген)

Сақтандыру сыйлықақыларының түсімі	01.05.2013		01.05.2014		Өзгер., %-бен
	млн. теңге	жиынты- ғында, %-бен	млн. теңге	жиынты- ғында, %-бен	
Барлығы, оның ішінде:	94 464,5	100,0	84 850,9	100,0	-10,2
Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	14 647,0	15,5	16 490,3	19,4	12,6
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	9 911,2	10,5	10 602,0	12,5	7,0
қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан сақтандыру	3 662,2	3,9	4 712,5	5,6	28,7
тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	541,3	0,6	580,5	0,7	7,3
экологиялық сақтандыру	251,7	0,3	256,5	0,3	1,9
қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	209,9	0,2	262,9	0,3	25,3
міндетті сақтандырудың өзге сыныптары	70,7	0,1	75,9	0,1	7,3
Ерікті жеке сақтандыру бойынша, оның ішінде:	43 774,6	46,3	25 939,0	30,6	-40,7
өмірді сақтандыру	8 752,9	9,3	7 493,0	8,8	-14,4
аннуитеттік сақтандыру	19 744,7	20,9	2 796,4	3,3	-85,8
жазатайым оқиғалардан сақтандыру	4 273,4	4,5	5 057,9	6,0	18,4
ауырған жағдайлардан сақтандыру	11 003,6	11,6	10 591,7	12,5	-3,7
Ерікті мүліктік сақтандыру бойынша, оның ішінде:	36 042,9	38,2	42 421,6	50,0	17,7
3.1-3.5-тармақтарды қоспағанда, мүлікті сақтандыру	16 564,3	17,5	17 159,7	20,2	3,6
3.7-3.9-тармақтарда көрсетілген сыныптарды қоспағанда, азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру	5 248,5	5,6	6 077,7	7,2	15,8
өзге қаржы шығындарынан сақтандыру	7 115,6	7,5	8 706,7	10,3	22,4
автомобиль көлігін сақтандыру	2 715,3	2,9	5 477,2	6,5	101,7
жүктерді сақтандыру	1 820,3	1,9	1 134,7	1,3	-37,7
ерікті мүліктік сақтандырудың өзге сыныптары	2 579,0	2,7	3 865,6	4,6	49,9

2-график. Сақтандыру сыйлықақыларының тоқсандағы динамикасы

5-кесте. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі

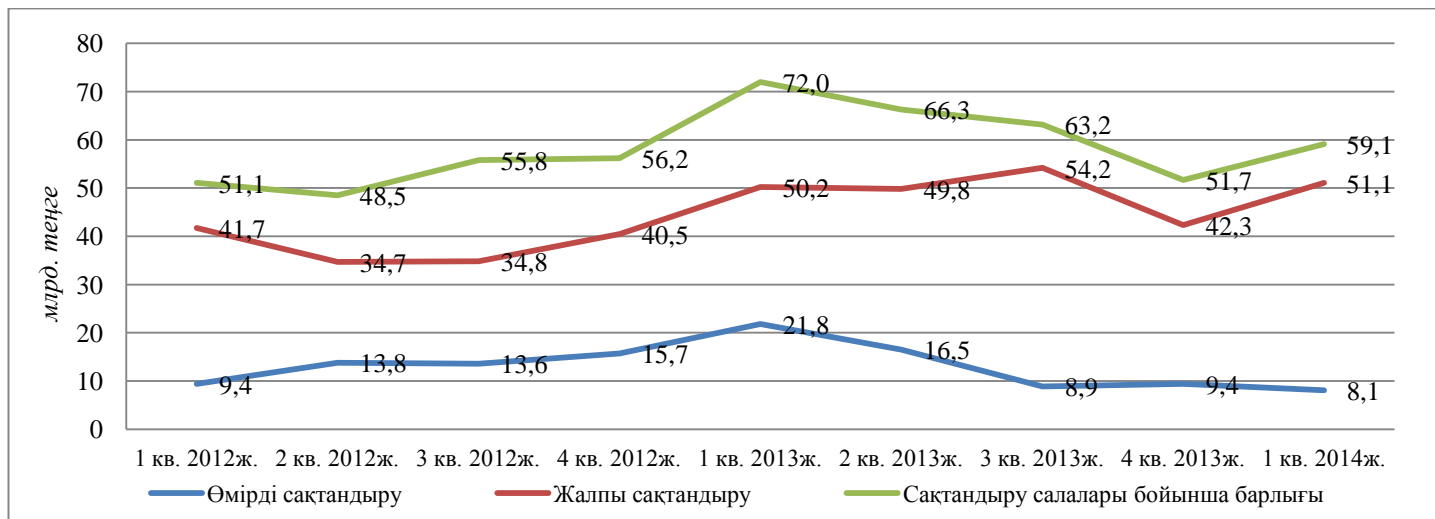
Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының түсімі	01.05.2013		01.05.2014		Өзгер., %-бен
	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	
Сақтандыру салалары бойынша, барлығы	94 464,5	100,0	84 850,9	100,0	-10,2
Өмірді сақтандыру	28 497,6	30,2	10 289,4	12,1	-63,9
Жалпы сақтандыру	65 966,8	69,8	74 561,5	87,9	13,0

* сомасы қайта сақтандыру шарттары бойынша қабылданған сақтандыру сыйлықақылары шегеріліп көрсетілген

«Өмірді сақтандыру» саласы. 2013 жылғы 1 мамырдағы жағдай бойынша «өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 10 289,4 млн. теңге болды, бұл өткен жылдың ұқсас күніне қарағанда 63,9%-ға аз. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық сыйлықақылардағы үлесі есепті күні 2013 жылғы 1 мамырдағы 30,2%-ға қарсы 12,1% болды.

«Жалпы сақтандыру» саласы. 2014 жылғы 4 айда «жалпы сақтандыру» саласы бойынша жиналған сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 74 561,5 млн. теңге болды, бұл 2013 жылдың ұқсас күніне қарағанда 13,0%-ға көп.

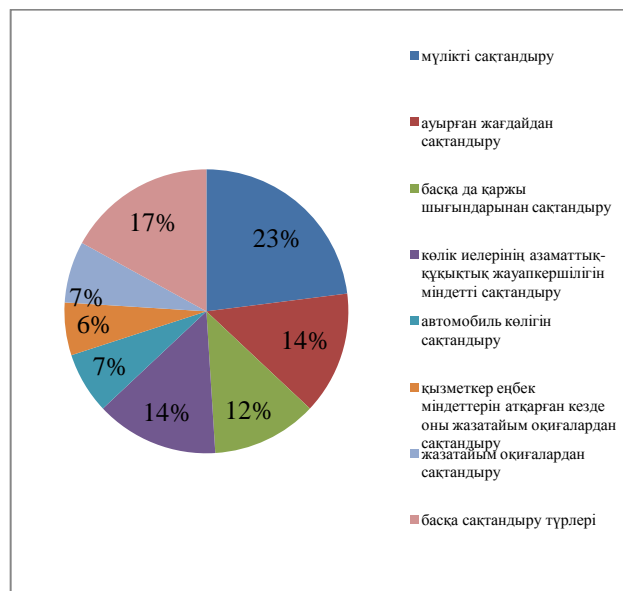
3-график. Сақтандыру салалары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының динамикасы

4-график. «Өмірді сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімінің құрылымы, %

5-график. «Жалпы сақтандыру» саласы бойынша сақтандыру сыйлықақылары түсімінің құрылымы, %

V. ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ

6-кесте. Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының құрылымы

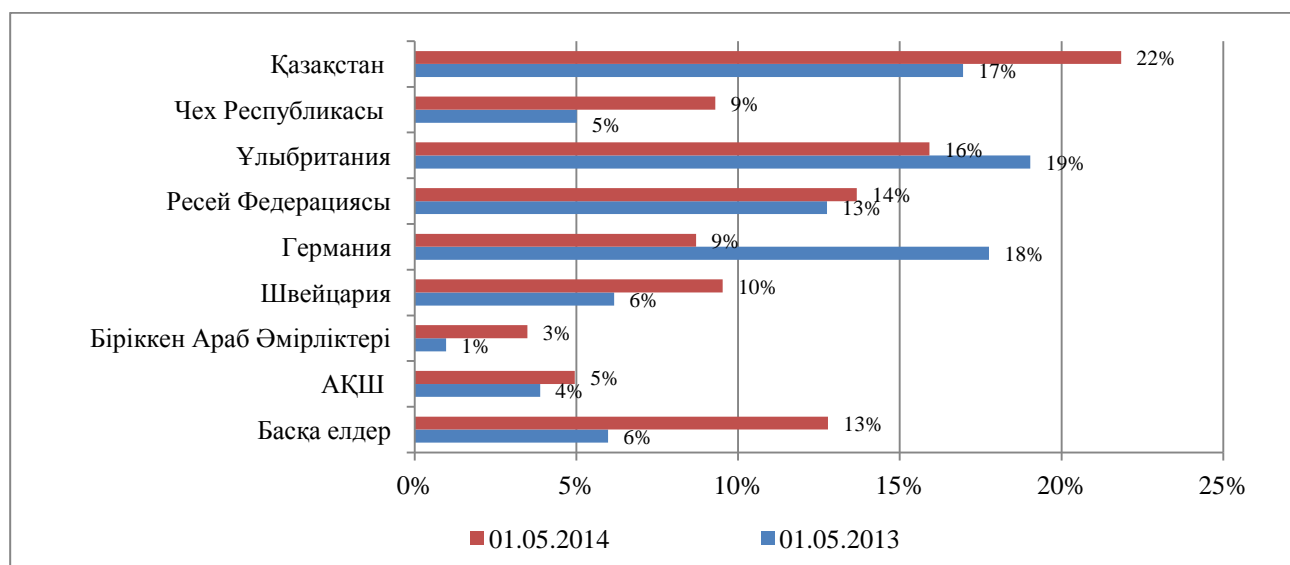
Сақтандыру сыйлықақылары	01.05.2013		01.05.2014		Өзгер., %-бен
	млн. теңге	%-бен *	млн. теңге	%-бен *	
Барлығы қайта сақтандыруға берілді, оның ішінде:	24 007,0	25,4	36 743,5	43,3	53,1
резидент еместерге	19 962,2	21,1	28 770,9	33,9	44,1
резиденттерге	4 044,7	4,3	7 972,6	9,4	97,1
Барлығы резидент еместерден қайта сақтандыруға қабылданды	4 622,9	4,9	6 158,6	7,3	33,2

* тікелей сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының көлеміне пайызбен

Қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының көлемі 36 743,5 млн. теңге болды немесе тікелей сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 43,3%-ын құрады. Бұл ретте Қазақстан Республикасының резиденттері еместерге қайта сақтандыруға тікелей сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру сыйлықақыларының жиынтық көлемінің 33,9%-ы берілді.

Қайта сақтандыру шарттары бойынша сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдары қабылдаған сақтандыру сыйлықақыларының жалпы сомасы 13 930,7 млн. теңге болды. Бұл ретте Қазақстан Республикасының резиденттері еместерден қайта сақтандыруға қабылданған сақтандыру сыйлықақыларының сомасы 6 158,6 млн. теңге болды.

6-график. Елдер бойынша қайта сақтандыруға берілген сақтандыру сыйлықақыларының үлесі, %

VI. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМДЕРІ

7-кесте. Сақтандыру төлемдерінің құрылымы

Сақтандыру төлемдері	01.05.2013		01.05.2014		Өзгер., %-бен
	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	млн. теңге	жиынтығында, %-бен	
Барлығы, оның ішінде:	17 629,1	100,0	19 171,0	100,0	8,7
Міндетті сақтандыру бойынша, оның ішінде:	6 299,0	35,7	8 471,0	44,2	34,5
көлік құралдары иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігі	3 620,7	20,5	4 965,1	25,9	37,1
қызметкер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан сақтандыру	2 615,1	14,8	3 408,1	17,8	30,3
өзге сыныптар	63,2	0,4	97,9	0,5	54,8
Ерікті жеке сақтандыру, оның ішінде:	9 217,0	52,3	7 610,6	39,7	-17,4
өмірді сақтандыру	231,8	1,3	209,4	1,1	-9,7
аннуитеттік сақтандыру, оның ішінде	4 911,2	27,9	2 661,9	13,9	-45,8
жазатайым оқиғалардан сақтандыру	133,9	0,8	79,3	0,4	-40,7
ауырған жағдайлардан сақтандыру	3 940,1	22,3	4 660,0	24,3	18,3

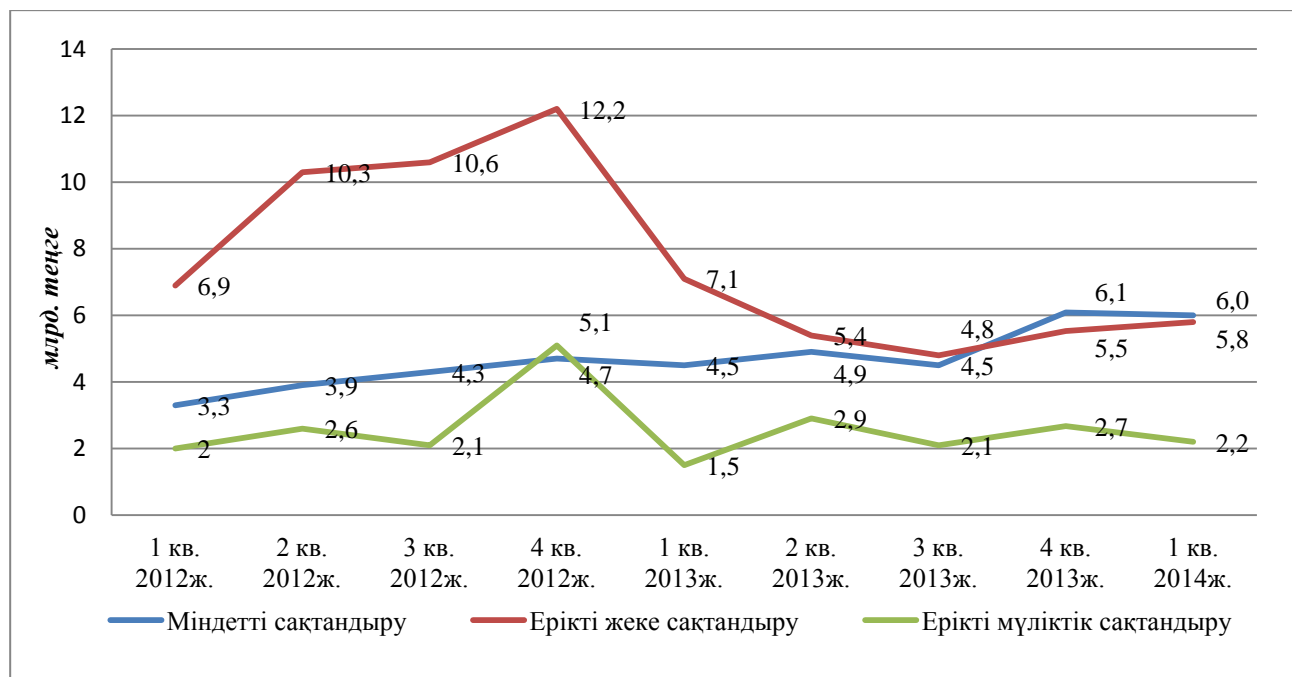
Ерікті мүліктік сақтандыру, оның ішінде:	2 113,2	12,0	3 089,4	16,1	46,2
автомобиль көлігін сақтандыру	775,7	4,4	1 489,0	7,8	91,9
3.1-3.5-тармақтарды қоспағанда, мүлікті сақтандыру	518,8	2,9	573,4	3,0	10,5
өзге қаржы шығындарынан сақтандыру	241,9	1,4	166,0	0,9	-31,4
3.7-3.9-тармақтарда көрсетілген сыныптарды қоспағанда, азаматтық-құқықтық жауапкершілікті сақтандыру	291,0	1,7	519,5	2,7	78,5
өзге сыныптар	285,8	1,6	341,5	1,8	19,5

* сомасы қайта сақтандыруға қабылданған шарттар бойынша жүзеге асырылған сақтандыру төлемдері шегеріліп көрсетілген

2014 жылғы 4 айда төленген сақтандыру төлемдерінің жалпы көлемі (қайта сақтандыруға қабылданған шарттар бойынша жүзеге асырылған сақтандыру төлемдерін шегергенде) 19 171,0 млн. теңге болды, бұл өткен жылдың ұқсас күніне қарағанда 8,7%-ға көп.

2014 жылғы 4 айда төленген сақтандыру төлемдерінің жалпы көлемінен ең көп үлесті міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру төлемдері алады – 44,2%, ерікті жеке сақтандыру бойынша – 39,7% және ерікті мүліктік сақтандыру бойынша – 16,1%.

7-график. Сақтандыру төлемдерінің динамикасы

VII. САҚТАНДЫРУ (ҚАЙТА САҚТАНДЫРУ) ҰЙЫМДАРЫ ҚЫЗМЕТІНІҢ ТИІМДІЛІГІ, ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЭКОНОМИКАСЫНДАҒЫ РӨЛІ

8-кесте. Сақтандыру (қайта сақтандыру) ұйымдарының кірістері мен шығыстары

Пайда/Шығын	01.05.2013		01.05.2014		Өзгер., %-бен
	млн. теңге	%-бен	млн. теңге	%-бен	
Сақтандыру қызметінен түскен кірістер	67 314,5	89,6	53 820,7	65,5	-20,0
Инвестициялық қызметтен түскен кірістер	7 427,5	9,9	27 412,8	33,4	269,1
Өзге кірістер	421,8	0,6	932,9	1,1	121,2
Кірістердің жиынтығы	75 163,8	100,0	82 166,4	100,0	9,3

Сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру бойынша таза шығыстар	15 648,3	24,9	17 728,2	30,2	13,3
Сақтандыру қызметі бойынша комиссиялық сыйақы төлеу шығыстары	12 015,0	19,1	10 991,3	18,7	-8,5
Жалпы және әкімшілік шығыстар	13 042,3	20,7	14 275,9	24,4	9,5
Өзге шығыстар	22 160,8	35,3	15 629,2	26,7	-29,5
Шығыстардың жиынтығы	62 866,4	100,0	58 624,6	100,0	-6,7
Корпоративтік табыс салығын төлегенге дейінгі таза пайда (шығын)	12 297,4		23 541,8		91,4
Корпоративтік табыс салығы	1 909,6		3 310,5		73,4
Салық төлегеннен кейінгі таза пайда (шығын) жиынтығы	10 387,9		20 231,3		94,8

Сақтандыру секторының таза пайдасы есепті күні 20 231,3 млн. теңге болды, бұл өткен жылдың ұқсас күніне қарағанда 94,8%-ға көп.

Инвестициялық қызметтен түскен кірістер 27 412,8 млн. теңге болды және өткен жылдың ұқсас күнімен салыстырғанда 2,7 есе ұлғайды. Осыған орай, сақтандыру қызметінен түскен кірістер 53 820,7 млн. теңге болды және өткен жылдың ұқсас күнімен салыстырғанда 20,0%-ға азайды.

9-кесте. Сақтандыру секторының макроэкономикалық көрсеткіштері

Сақтандыру секторының негізгі көрсеткіштері	01.05.2013	01.01.2014	01.05.2014
ЖІӨ, млрд. теңгемен ¹	34 291,0	34 291,0	38 624,4
Сақтандыру сыйлықақыларының ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,28	0,74	0,22
Меншікті капиталдың ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	0,72	0,74	0,70
Активтердің ЖІӨ-ге қатынасы, %-бен	1,4	1,53	1,51
Сақтандыру сыйлықақыларының жан басына шаққандағы қатынасы, теңгемен ²	5 560,00	14 877,4	4 920,6

10-кесте. Сақтандыру секторының шоғырлануы, %

Сақтандыру нарығының жиынтық көрсеткіштерінен үлесі, %	01.05.2013	01.01.2014	01.05.2014
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	39,1	37,6	43,2
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру сыйлықақылары	56,7	56,6	55,9
Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	27,8	35,0	29,5
Он ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру төлемдері	49,4	50,5	49,5
Бес ірі сақтандыру компаниясының активтері	49,4	49,1	50,6
Бес ірі сақтандыру компаниясының меншікті капиталы	60,2	62,8	63,2

01.05.2013ж. - 01.05.2014ж. аралығындағы кезеңде сақтандыру нарығында актив пен меншікті капитал бойынша шоғырлану деңгейінің ұлғаюы байқалады.

¹ Қазақстан Республикасының Экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігінің болжам деректері бойынша;

² Қазақстан Республикасы Статистика агенттігінің деректері бойынша 01.05.2014 ж. ҚР халқының саны 17 244 мың адам болды.

01.05.2014 ж. жағдай бойынша Қазақстан Республикасының сақтандыру секторының ағымдағы жай-күйі

5 ірі сақтандыру компаниясының үлесіне жиынтық сақтандыру сыйлықақыларының 43,2%-ы және сақтандыру төлемдерінің 29,5%-ы тиесілі болды. Бес ірі сақтандыру компаниясының сақтандыру нарығының жиынтық активтеріндегі үлесі 50,6% болды.